

ศึกษานโยบายและผลกระทบจากบทบาท ของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

A study of the Roles and the Impacts
of the Roles of Wat Chaimongkon,
Amphoe Muang, Changwat Songkhla

นฤมล วรรณเสรีณี (Naruemol Wattanaseranee)*
จำเริญ แสงดวงแข (Jumrern Saengdounghae)**
สมใจ ศรีนวล (Somchai Srinual)***

คำสำคัญ

1. วัดชัยมงคล 2. บทบาทของวัดชัยมงคล 3. ผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล

คำนำ

วัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่เลขที่ 5 ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นพระอารามหลวงที่มีความมุ่งมั่นอย่างยิ่งในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการศึกษา อบรมจริยธรรม การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมประเพณีอันดีงาม มุ่งพัฒนาเยาวชนให้ตระหนักและภูมิใจในความเป็นไทย การส่งเสริมด้านการศึกษาค้นคว้าเยาวชน ด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนาจัดตั้งพระนักเทศน์ประจำจังหวัดสงขลา ไปสอนตามโรงเรียนต่างๆ รวมทั้งจัดวิทยากรอบรมจริยธรรม ศิลธรรม วิปัสสนาให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในจังหวัด

*มหาบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

***อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

สงขลา และประเทศมาเลเซีย ด้านสาธารณประโยชน์จัดหาทุนเพื่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานโบราณวัตถุภายในวัดจัดพื้นที่บริเวณวัดให้มีความร่มรื่น สบเหมาะสำหรับการปฏิบัติธรรม มุลนิธิพระวิเชียรโมลีสนับสนุนกิจกรรมในการพัฒนาเยาวชนมาเลเซียเชื้อสายไทยในประเทศมาเลเซียให้ได้รับการศึกษาชั้นพื้นฐานการจัดทำแบบเรียนภาษาไทยสำหรับเยาวชนมาเลเซียเชื้อสายไทย สนับสนุนให้เยาวชนเรียนรู้นวัตกรรมศิลปวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมให้เยาวชนได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยทักษิณ ให้การสงเคราะห์ที่อยู่อาศัยแก่เยาวชนมาเลเซียเชื้อสายไทย ในโครงการมูลนิธิพระวิเชียรโมลี

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง “ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา” ผลของการศึกษาของวัดชัยมงคลครั้งนี้จะช่วยเผยแพร่บทบาทของวัดชัยมงคลให้เป็นที่รู้จักและเป็นประโยชน์ต่อวัดที่จะนำข้อมูลไปปรับใช้ในการพัฒนาบทบาทวัด อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวัดชัยมงคล ในประเด็นต่อไปนี้

1. บทบาทของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
2. ผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะช่วยในการกำหนดกรอบความคิดในการศึกษา การเขียนเค้าโครงวิจัย และใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้า

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาด้วยวิธีดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา และบทบาทของวัดชัยมงคลจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์ การสังเกตจะเก็บข้อมูลโดยวิธีเข้าร่วมกิจกรรม และถ่ายภาพ การสัมภาษณ์จะรวบรวมข้อมูลจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 พระภิกษุ สามเณร และเจ้าหน้าที่วัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 5 รูป

2.2.2 พระสงฆ์ทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 5 รูป

2.2.3 บุคคลต่าง ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มุลนิธิของพระวิเชียรโมลี มุลนิธิพระบรมธาตุวัดชัยมงคล และกิจกรรมความร่วมมือต่าง ๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 12 คน

2.2.4 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนใกล้วัดชัยมงคล จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน

2.2.5 ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียน ที่มีประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมกับวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 40 คน

ผลการวิจัย

การศึกษา เรื่อง “ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา” ในครั้งนี้ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทและผลกระทบด้านการปกครอง ได้แก่ การปกครองภายในทำให้พระลูกวัดปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัย ประพฤติตนเหมาะสมกับสมณเพศถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย ผลกระทบด้านการปกครองภายนอกทำให้มีการนำผลจากการศึกษาอบรมไปถ่ายทอดและปฏิบัติอย่างกว้างขวาง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่วัดอื่น ๆ
2. บทบาทและผลกระทบด้านศาสนศึกษา ได้แก่ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี แผนกธรรม แผนกสามัญ ทำให้พระภิกษุมีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาสมัยใหม่ควบคู่กับการศึกษาพระธรรมวินัย
3. บทบาทและผลกระทบด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ได้แก่ การเผยแผ่ศาสนาธรรมในวัด โดยการแสดงพระธรรมเทศนาประจำในวันธรรมสวนะและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนมาร่วมทำบุญฟังธรรมเกิดความเข้าใจซาบซึ้งในหลักธรรมประเพณีปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของศีล 5 ส่งผลให้สังคมมีความสงบสุข
4. บทบาทและผลกระทบด้านการศึกษาสงเคราะห์ ได้แก่ การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การที่วัดได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำแบบเรียนสงเคราะห์ให้แก่ศูนย์การเรียนการสอนภาษาไทยในมาเลเซียทำให้เยาวชนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีแบบเรียนภาษาไทยที่ได้มาตรฐาน ทำให้เยาวชนมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถอ่านเขียนภาษาไทยและใช้สื่อสารกับคนไทยได้ สามารถนำเอาความรู้ไปศึกษาธรรมะและประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้นอกจากนั้นทางวัดได้จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญให้กับเยาวชนมีความสนใจจะศึกษาเพิ่มเติมในวันเสาร์และวันอาทิตย์
5. บทบาทและผลกระทบด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ ได้แก่ การสงเคราะห์ที่พักอาศัย ทำให้นักเรียน นักศึกษาที่มีฐานะยากจนทั้งในจังหวัดสงขลาและต่างจังหวัด การสงเคราะห์สถานที่ในการจัดกิจกรรมทำให้วัดมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาสม่ำเสมอ การสงเคราะห์ประชาชนที่เกิดภัยพิบัติ โดยใช้สถานที่ของวัดเป็นที่รับบริจาค สิ่งของ จัดทำโรงครัว และน้ำดื่ม เพื่อแจกจ่ายช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนได้ในระดับหนึ่ง
6. บทบาทและผลกระทบด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้แก่ การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม เป็นผลกระทบในทางที่ดีมีผลทางด้านจิตใจที่เกี่ยวกับความงาม และความศรัทธา สืบเนื่องมาจากสิ่งปลูกสร้างภายในวัด เช่น พระอุโบสถ พระวิหาร หอระฆัง ต่อาสนวิหารศรีศรัทธา ศาลาการเปรียญ พระสถูปเจดีย์ และพระพุทธรูปไสยาสน์ เป็นต้น การอนุรักษ์ประเพณีและพิธีกรรม ที่ทางวัดได้จัดขึ้น เช่น ประเพณีและพิธีกรรมวันมาฆบูชา ประเพณีและพิธีกรรมวันวิสาขบูชา ประเพณีและพิธีกรรมวันอาสาฬหบูชา ประเพณีและพิธีกรรมวันสารทเดือนสิบ ประเพณีและพิธีกรรมการทอดกฐิน การสวดมนต์บูชาพระมหาธาตุประจำปี ประเพณีและพิธีกรรมวันสงกรานต์ เป็นต้น งานสืบสานวัฒนธรรมไทย ศาสนา มรดกไทย การฝึกศิลปะการต่อสู้ด้วยวิชากระบี่กระบอง การฝึกศิลปะแม่ไม้มวยไทย การรำนโนราห์ การรำนฏศิลป์ และการรำกลองยาว เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษา เรื่อง “ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา” ในประเด็นศึกษาบทบาทของวัดชัยมงคล และผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล ผลการศึกษาในแต่ละประเด็นมีเรื่องที่น่าสนใจ และผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานเผยแผ่ศาสนาธรรมโดยการจัดทำโครงการอบรมจริยธรรม ให้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เข้าอบรมพัฒนาบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอตลอดปี การดำเนินการเผยแผ่ศาสนาธรรมโดยพระธรรมทูต เป็นการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนาโดยตรง ทำให้พระธรรมทูตต้องมีความรู้ความสามารถในการแสดงธรรมเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน พระธรรมทูตต้องเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน เพื่อความสงบสุขในสังคม

2. การจัดทำหลักสูตรภาษาไทย โดยร่วมกับหน่วยงานของไทยและมาเลเซียจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับคนไทยในประเทศมาเลเซีย เพื่อให้ได้แบบเรียนที่เหมาะสมกับคนมาเลเซียเชื้อสายไทย ได้ศึกษาเล่าเรียน และได้ใช้เป็นหลักสูตรในการศึกษา

3. โครงการความร่วมมือระหว่างมูลนิธิพระวิเชียรโมลีกับมหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นโครงการเพื่อสนับสนุน การศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของเยาวชนมาเลเซียเชื้อสายไทยในหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย และ ยังมีโครงการร่วมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับมาเลเซีย โดยการส่งนิสิตมหาวิทยาลัยทักษิณไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเยาวชนมาเลเซียเชื้อสายไทย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม และสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอีกด้วย

4. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย วัดชัยมงคลจัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนมาเลเซียเชื้อสายไทยโดยร่วมกับฝ่ายศิลปวัฒนธรรม กลุ่มงานกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยทักษิณ นำนิสิตชมรมพุทธศาสน์ ชมรมกระบี่กระบอง และชมรมนาฏศิลป์ ไปออกค่ายวิชาการที่วัดมณีฆังมาราม รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย โดยมีเยาวชนจากรัฐกลันตันและรัฐตรังเข้ามาเข้าค่ายมีกิจกรรมเกี่ยวกับพิธีการทางพุทธศาสนา มารยาทไทย การฝึก ศิลปะการต่อสู้ด้วยกระบี่กระบอง การฝึกศิลปะแม่ไม้มวยไทย การรำโนราห์ การรำนฏศิลป์ และการรำกลอง ยาว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกันทำหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยและผลิตตำราเรียน ตลอดจนให้การ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับคนไทยเชื้อสายมาเลเซียด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กมลสาณ บุญเพชรทอง. (2542). บทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดราชบุรณะ วัดช้างให้อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- คณินันต์ จันทบุตร และสุบรรณ จันทบุตร. (2545). ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษากรณีวัดป่านานาชาติ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- จิราพร คงเหล. (2540). ศึกษาบทบาทของสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นฤมล วรรณเสถียร. (2547). ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญศรี พานะจิตต์ และคณะ. (2546). ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ลำเดือน นามเทพ และคณะ. (2545). ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.